

rekurs co do věcné příslušnosti, jež byla v tomto případě (úraz na dráze) hlavní otázkou, odmítnouti, co do místní příslušnosti mu pak nevyhověti, ježto otázka místní příslušnosti souvisí nerozlučně s otázkou věcné příslušnosti.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 361/31.)

Žalobce domáhal se na československém železničním eráru náhrady škody z úrazu žalobou zadanou na krajském soudě (obchodním senátě) v O., v jehož obvodu se prý stala příhoda v dopravě. Žalovaný erár vznesl námitku věcné a místní nepříslušnosti v podstatě proto, že žalobcův úraz nebyl způsoben příhodou v dopravě. Soud první stolice vyhověl námitkám věcné a místní nepříslušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zamítl námitky věcné a místní nepříslušnosti.

Nejvyšší soud dovolací recurs co do věcné nepříslušnosti odmítl; co do místní nepříslušnosti dovolacímu rekursu nevyhověl.

Důvody:

Sborový soud první stolice jako obchodní senát uznal námitku věcné i místní nepříslušnosti za opodstatněnou a v důsledku toho žalobu odmítl, kdežto rekursní soud neuznal námitku věcné i místní nepříslušnosti za ospravedlněnou, nevyhověl jí a uznal tedy, že žalobcem dovolaný krajský soud v O., jako obchodní senát, je k projednávání této sporné věci příslušným. Rozhodnutí rekursního soudu, že jest věcně příslušným obchodní senát krajského soudu nahrazuje usnesení prvního soudu a právní stav jest tedy též, jako kdyby již soud první stolice byl předem učinil co do věcné příslušnosti usnesení odpovídající zákonu, totiž, že svou věcnou příslušnost k projednání této rozepře uznává (sb. n. s. čís. 282 a vídeňského nejvyššího soudu čís. 1741 sbírky Nowak). Důsledkem této právní úvahy nelze podle ustanovení § 45 první odstavec j. n. usnesení rekursního soudu o věcné příslušnosti, jež byla v tomto případě hlavní otázkou, odporovati a bylo proto dovolací recurs v té příčině jako nepřípustný odmítnouti, když se tak již nestalo soudy nižší stolice (§ 523 c. ř. s.). Otázka místní příslušnosti souvisí podle § 3 zákona čís. 27 z roku 1869 ř. zák. nerozlučně s otázkou věcné příslušnosti, takže je-li tato pravoplatně rozřešena, jest rozřešena i ona.

Čís. 11312.

Po dobu zbavení svéprávnosti pro choromyslnost trvá nezpůsobilost k právním jednáním nepřetržitě do doby, dokud nebylo opatrovnictví nad choromyslným zrušeno, třebaš měl choromyslný v mezičase světlé okamžiky nebo se byl již před tím skutečně pozdravil. Pokud jde o dobu předcházející soudnímu usnesení o zbavení svéprávnosti, rozhoduje skutečný duševní stav v čase uzavření toho kterého právního jednání. Bráně průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího.

To, co platí o choromyslném, platí i o slabomyslném. I slabomyslný nižšího stupně, podstupuje závazky, musí mítí podpůrce. Pokud by ho neměl a byla naň podána žaloba, má mu procesní soud podle § 8, čtvrtý odstavec, řádu o zbav. svépr. a § 8 c. ř. s. ustanoviti zvláštního opatrovníka.

Nebyl-li slabomyslný zastoupen při vedení sporu opatrovníkem a nebylo-li ani dodatečně vedení sporu řádně schváleno podpůrcem, jest rozsudek i s předchozím řízením zmatečný podle § 477 čís. 5 c. ř. s. Lhostejno, že žalovaný byl zbaven svéprávnosti teprve po vydání prvního rozsudku, byl-li slabomyslným již od narození. Neplatna jsou právní jednání předsevzatá slabomyslným samostatně za řízení před procesním soudem prvé stolice, leč by bylo (druhou stranou) prokázáno, že byla předsevzata ve světlých okamžicích.

(Rozh. ze dne 7 ledna 1932, R II 364/31.)

Manžel domáhal se žalobou, zadanou na soudě dne 17. března 1930, by bylo rozloučeno jeho manželství se žalovanou z její viny. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal rozsudkem ze dne 11. dubna 1931 podle žaloby. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalované zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. D ů v o d y: Žaloba byla podána dne 17. března 1930. Dne 17. června 1931 navrhla Anna L-ová, matka žalované, u okresního soudu v M., by žalovaná byla zbavena svéprávnosti pro méněcennost správně slabomyslnost, a téhož dne bylo předepsané řízení zahájeno. Usnesením téhož soudu ze dne 13. srpna 1931 byla žalovaná částečně zbavena svéprávnosti pro slabomyslnost a usnesením téhož soudu ze dne 8. září 1931 byl hromadný poručenský úřad města M. ustanoven za jejího podpůrce. Podle znaleckého posudku, o který se opírá též usnesení o zbavení svéprávnosti, jest žalovaná stížena slabomyslností vrozenou a měla tedy žaloba býti doručena opatrovníku a řízení mělo býti provedeno s ním. Žaloba byla však doručena žalované a řízení bylo provedeno s ní. I napadený rozsudek byl jí samé doručen. Vše to jest, jak viděti (§ 6 a násl., 477 čís. 5 c. ř. s.) zmatečné. Proto bylo rozhodnouti, jak se stalo (§ 477 čís. 5, 478 prvý odstavec, 473 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Byl-li kdo zbaven svéprávnosti pro choromyslnost, má to vliv na způsobilost k právním jednáním potud, že po dobu zbavení svéprávnosti trvá nezpůsobilost k právnímu jednání nepřetržitě do doby, dokud nebylo opatrovnictví nad choromyslným zrušeno, i kdyby choromyslný v mezičasí měl světlé okamžiky, nebo se byl již před tím skutečně uzdravil. Pokud jde o dobu, předcházející soudnímu usnesení o zbavení svéprávnosti, rozhoduje skutečný duševní stav v čase uzavření toho kterého právního jednání. Zbavení svéprávnosti pro choromyslnost působí tedy

od nynějška, neplatná jsou všechna právní jednání, jež byla uzavřena před usnesením o zbavení svéprávnosti, pokud bude prokázáno, že jednající již tehdy byl duševně chorý, při čemž bříme průvodní stihá toho, kdo tvrdí tehdejší nezpůsobilost jednajícího. Co platí o choromyslném, platí i o slabomyslném, neboť řád o zbavení svéprávnosti klade slabomyslné podle stupně jich slabomyslnosti na roveň buď dětem pod sedm let, buď dospělým nezletilcům, kdežto v § 21 obč. zák. jsou zahrnuti mezi ty, kdož jsou neschopni, by postřehli následky svých činů (viz rozh. 4551 sb. n. s.). I slabomyslní nižšího stupně musí tudíž míti podpůrce podstupující závazky (§ 4 zák. o zbav. svép. a § 865 obč. zák.). Pokud by ho neměli a byla na ně podána žaloba, má procesní soud podle § 8 odst. 4. zák. o zbav. svép. a § 8 c. ř. s. ustanoviti jim zvláštního opatrovníka. Usnesením okresního soudu v M. ze dne 13. srpna 1931 byla žalovaná zbavena částečně svéprávnosti pro choromyslnost a bylo nařízeno, by jí byl podle § 4 řádu o zbavení svéprávnosti dán podpůrce. Odvolací soud zjistil, že žalovaná trpí podle lékařského posudku v r o z e n o u slabomyslností, z čehož plyne, že nebyla ani před vydáním usnesení zbavujícího ji svéprávnosti způsobilou samostatně bez zástupce předsevzítí právní jednání a podstupovati závazky. Nemohla-li se však žalovaná samostatně zavazovati, nebyla ani způsobilou státi k soudu, t. j. samostatně na soudě jednati (§ 1 c. ř. s.), nemohla platně jí býti doručena žaloba, nemohla si platně samostatně zřídití procesního zmocněnce, a nemohl jí platně býti doručen rozsudek (§ 8 odst. 4 zák. o zbav. svép. a § 8 c. ř. s.). Žalovaná nebyla tedy, ač potřebovala k vedení sporu spolupůsobení opatrovníka, jím zastoupena, a nebylo ani dodatečně její vedení sporu řádně schváleno podpůrcem, neboť tento právě naopak schválil odvolání, jež rozsudku i řízení vytýká zmatečnost, a proto právem uznal odvolací soud i první rozsudek, i řízení jemu předcházející za zmatečné podle § 477 č. 5 c. ř. s. a zrušil je, odmítnuv současně žalobu podle § 478 c. ř. s. Rekurs, podaný proti tomu žalobcem, jest bezdůvodný, neboť nevadí, že žalovaná byla svéprávnosti zbavena teprve po vydání prvního rozsudku, ana dle zjištění odvolacího soudu již od narození trpí slabomyslností, tudíž duševní vadou, pro niž jsou neplatná i právní jednání předsevzatá žalovanou samostatně před vynesením prvního rozsudku, jakož i před tím za řízení před procesním soudem prvé stolice, leč by bylo prokázáno, že je žalovaná uzavřela ve světlém okamžiku. O důkaz toho druhu se však žalobce vůbec nepokusil.

Čís. 11313.

Zástavní věřitel, jehož hypotekární pohledávka vázne na celé nemovitosti, patřící více spoluvlastníkům, může požadovati zaplacení celé své pohledávky z dražebního výtěžku za ideální díl nemovitosti, jenž byl zvlášť odděleně dražbou prodán. Lhostejno, zda spoluvlastníci nemovitosti byli odsouzeni k solidárnímu zaplacení oné pohledávky, čili nic.

(Rozh. ze dne 7. ledna 1932, R II 390/31.)